

POROČILO O PRESKUSU ŠT.: U2015-001

Naročnik: ZGS, OE Nazarje, Savinjska cesta 4, 3331 Nazarje
Številke zapisnikov: -
Št. vzorca iz zapisnika: Obvestilo o pojavu poškodb drevja z dne 22. 1. 2015
Opis vzorcev: *Abies alba*, dve vejici
Datum prejema vzorcev: 26. 1. 2015
Čas izvajanja preskusa: 26. 1. 2015 od 9:00 do 15:00
Datum izdaje poročila: 27. 1. 2015
Namen testiranja: ugotovitev povzročitelja poškodb iglic

Metoda	Rezultat	Opomba
Morfološka analiza	<i>Nematostoma parasiticum</i>	<i>N. parasiticum</i> povzroča bolezen, ki jo imenujemo rjavenje jelovih iglic

Analizni izvid opravila:
dr. Nikica Ogris in prof. dr. Dušan Jurc

Tehnično odgovornost prevzema:
prof. dr. Dušan Jurc

DODATEK K ANALIZNEMU IZVIDU ŠT. U2015-001

1) UVOD

V ponedeljek, 26. 1. 2015 smo prejeli vzorec, ki ga je poslal Marijan Denša, vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov na OE Nazarje ZGS, nabral pa revirni gozdar Rudi Mutec, 22. 1. 2015 v GGO Nazarje, GGE Nazarje, v gozdnem oddelku 09253. Poškodovana je bila bela jelka (*Abies alba* Miller) na površini 0,5 ha, intenziteta poškodb je bila močna (poškodovanih je bilo 31–50 % dreves), poškodbe so bile razporejene po celem sestoju in po vsej dolžini krošnje, poškodovan je bil sestoj jelke v razvojni fazi letvenjak do drogovnjak s primesjo posameznih nedoraslih smrek.

Poškodovane so bile iglice vseh starosti vendar mlajše nekoliko manj. Odmrle iglice so bile rjave barve (slika 1), na spodnji strani iglic smo opazili nad listnimi režami gost, svetlorjav splet hif, ki ga imenujemo hipotalus ali subikulum (slika 2). Tudi dlje časa odmrla iglice niso odpadle, ker jih je na vejico pritrjeval površinsko rastoči micelij.

2) IZVEDBA ANALIZ

Po pregledu iglic smo na spodnji strani iglic na površinsko rastočem miceliju našli zelo redko posejane, okrogle, črne, 130–280 µm velike piknidije. Iz oboda piknidijskih so štrleli sterilni konci hif z debelo steno (seta). V piknidijskih so nastajali brezbarvni, valjasti, $5,5 \times 1,5$ µm veliki konidiji (slika 3). Glede na opisane morfološke značilnosti smo določili, da je povzročiteljica omenjenih poškodb jelovih iglic parazitska gliva *Nematostoma parasiticum* (R. Hartig) M.E. Barr, 1997 [sinonim: *Herpotrichia parasitica* (R. Hartig) Rostr., 1890], ki povzroča **rjavenje jelovih iglic** (ime bolezni).

3) DISKUSIJA

N. parasiticum ima za gostitelje drevesne vrste iz rodu *Abies*; ob velikem infekcijskem potencialu, pa lahko okužuje tudi smreko (*Picea* spp.), ki se nahaja v neposredni bližini okuženih jelk. Virulenco te patogene glive povečuje visoka zračna vlažnost in mirne, nevetrovne lege. Ker je bilo leto 2014 zelo vlažno, domnevamo, da je to poglavitni vzrok za obsežnejši pojav rjavenja jelovih iglic GGE Nazarje.

Zaradi rjavenja jelovih iglic se jelovo mladje redkokdaj posuši, pogosto pa zastane v rasti in zmanjša se njihova odpornost tako, da jih lažje okužujejo paraziti šibkosti (sekundarni paraziti).

Priporočljiv gojitven ukrep je usmerjen v zmanjševanje zračne vlažnosti sestoja in povečanje njegove prevetritve, kar dosežemo z redčenjem pregostih sestojev ali nasadov ter podrtjem krovnih dreves.

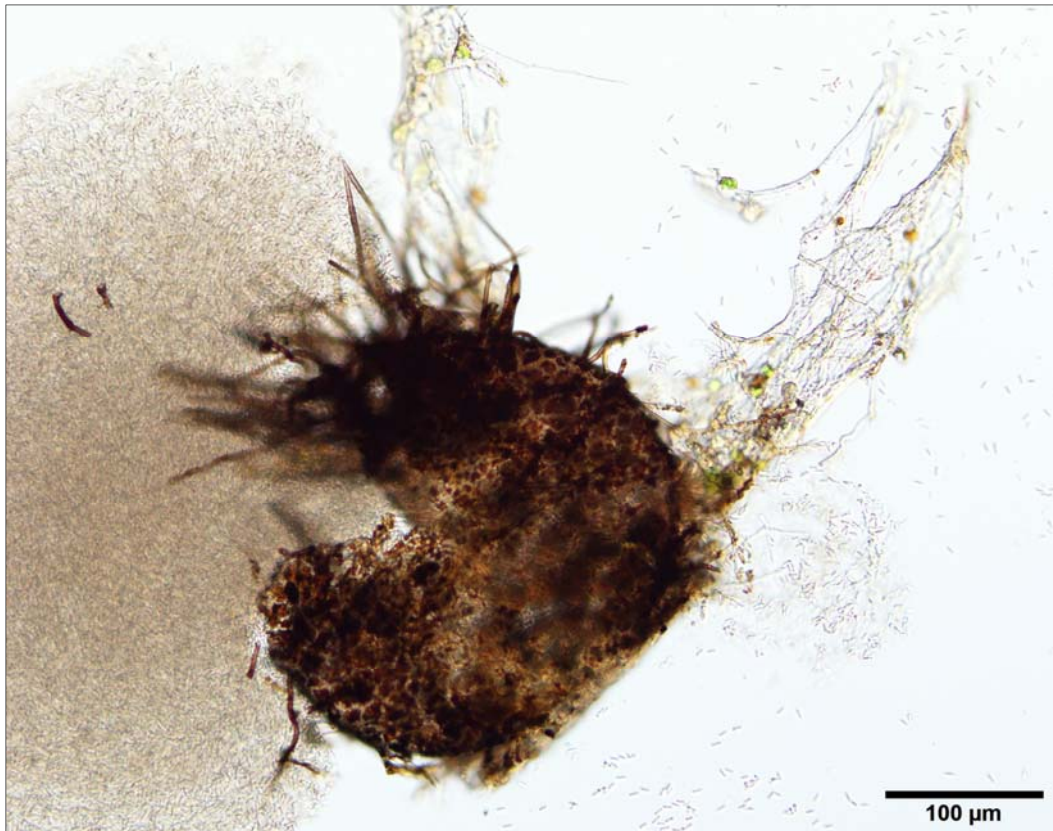
4) DOKUMENTACIJA S FOTOGRAFIJAMI

Slika 1: Poškodbe iglic zaradi *Nematostoma parasiticum*. Poškodovane so bile iglice vseh starosti.

Slika 2: Svetlorjav do temnorjav gost splet hif (hipotalus) na spodnji strani iglic

Slika 3: Razpočen piknidij in konidiji glive *Nematostoma parasiticum*

VIRI

Jurc D. 2000. *Herpotrichia parasitica* na jelovem mladju na Koroškem. Gozdarski inštitut Slovenije, Poročevalska diagnostična in prognostična služba za varstvo gozdov: 3 str. (na spletu: <http://www.zdravgozd.si/dat/pdp/p464.pdf>)

Maček J. 2008. Gozdna fitopatologija. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Zveza gozdarskih društev Slovenije – Gozdarska založba: 448 str.

Dodatek k analiznemu izvidu sestavil:
dr. Nikica Ogris

Tehnično odgovornost prevzema:
prof. dr. Dušan Jurc

V vednost:

- Gozdarska knjižnica,
- Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota.